

D E C I Z I E

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Mariana Pitic și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Saranciuc Victor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Saranciuc Victor împotriva Ninei Tihotcaia, intervenient accesoriu Cozac Vladimir cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, prin care s-a respins cererea lui Saranciuc Victor cu privire la scutirea integrală de la plata taxei de stat și s-a restituit cererea de apel pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel

c o n s t a t ă

La 25 ianuarie 2016 Saranciuc Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ninei Tihotcaia cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Saranciuc Victor a indicat că la 17 aprilie 2003 a încheiat cu Podachin N. și Cozac Vladimir contract de cesiune a creanțelor în baza unui contract de împrumut.

La 15 octombrie 2008 a încheiat cu Tihotcaia Nina și Cozac Vladimir acordul adițional la contractul nominalizat mai sus, prin care Tihotcaia Nina și-a asumat obligația de a-i restitui datoria în mărime de 18 000 dolari SUA.

La 19 august 2015 a expediat pârâtei somația, prin care i-a adus la cunoștință necesitatea restituirii sumei datorate în mărime de 18 000 dolari SUA, însă somația a fost restituită pe motiv că destinatarul a plecat.

Cere Saranciuc Victor admiterea acțiunii și încasarea de la Tihotcaia Nina în beneficiul său a sumei de 18 000 dolari SUA, taxei de stat și cheltuielile de judecată (f.d.3-4).

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Saranciuc Victor (f.d.47, 58-59).

Prin mandatul din 13 iulie 2015 avocatul Stoianova Olga a fost împuternicită de Saranciuc Victor să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 2).

La 11 noiembrie 2016 avocatul Stoianova Olga a depus în interesele lui Saranciuc Victor apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii, emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii și scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 53).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 s-a admis parțial cererea lui Saranciuc Victor privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

S-a scutit parțial Saranciuc Victor de la plata taxei de stat în sumă de 4 612,15 lei.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Saranciuc Victor.

S-a comunicat apelantului Saranciuc Victor despre necesitatea prezentării apelului motivat și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 3 500 lei, stabilindu-i un termen până la data de 28 februarie 2017.

S-a comunicat că ședința de judecată este numită pentru 28 februarie 2017, ora 10.00, care va avea loc în incinta Curții de Apel Chișinău, sala nr.6, str. Teilor 4, mun. Chișinău.

S-a comunicat apelantului că în cazul în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele și înscrisurile anexate va fi restituită.(f.d.70-73).

La 28 februarie 2017 avocatul Stoianova Olga a depus în interesele lui Saranciuc Victor cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016 (f.d. 83-84).

Saranciuc Victor a solicitat scutirea integrală de la plata taxei de stat (f.d. 80).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017 s-a respins cererea de scutire integrală de la plata taxei de stat depusă de Saranciuc Victor.

S-a restituit cererea de apel depusă de Saranciuc Victor împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016 (f.d.87-91).

La 17 martie 2017 Saranciuc Victor a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și emiterea unei noi încheieri de scutire integrală de la plata taxei de stat în temeiul art.85 alin.(4) Codul de procedură civilă.

În motivarea cererii de recurs Saranciuc Victor a indicat că la materialele dosarului sunt anexate toate probele necesare, care demonstrează că este invalid de gradul I cu un venit lunar care nu îi permite să achite suma indicată de către instanța de apel.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este depus în termen, neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea încheierii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

La 06 martie 2017 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia încheierii din 28 februarie 2017 (f.d. 92).

Prin urmare, recursul declarat de Saranciuc Victor la 17 martie 2017 este depus în termen.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de

recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să respingă recursul și să mențină încheierea.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural și material.

Din materialele pricinii rezultă că la 11 noiembrie 2016 avocatul Stoianova Olga a depus în interesele lui Saranciuc Victor apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii, emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii și scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 53).

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 s-a admis parțial cererea lui Saranciuc Victor privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

S-a scutit parțial Saranciuc Victor de la plata taxei de stat în sumă de 4 612,15 lei.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Saranciuc Victor și s-a comunicat acestuia despre necesitatea prezentării apelului motivat și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 3500 lei până la data de 28 februarie 2017.

S-a comunicat apelantului că în cazul în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele și înscrisurile anexate va fi restituită.(f.d.70-73).

La 06 februarie 2017 avocatul Stoianova Olga în interesele lui Saranciuc Victor a confirmat contra semnătură că a primit copia încheierii din 31 ianuarie 2017 (f.d. 74).

Curtea de Apel Chișinău a expediat citație părților cu privire la examinarea pricinii în ordine de apel la 28 februarie 2017 (f.d. 75).

Prin mandatul din 21 februarie 2017 avocatul Capcelea Liviu a fost împuternicit de Saranciuc Victor să-i acorde asistență juridică (f.d. 77).

La 21 februarie 2017 avocatul Capcelea Liviu a solicitat Curții de Apel Chișinău să facă cunoștință cu materialele pricinii, iar la 22 februarie 2017 a confirmat contra semnătură că a făcut cunoștință (f.d. 76, 78).

La 28 februarie 2017 avocatul Stoianova Olga a depus în interesele lui Saranciuc Victor cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 26 octombrie 2016 (f.d. 83-84).

Saranciuc Victor a depus cerere de scutire de la plata taxei de stat, invocând că este bolnav, necesită tratament permanent, este pensionar și are o pensie mică (f.d.80).

În ședința de judecată din 28 februarie 2017 avocatul Stoianova Olga a solicitat scutirea lui Saranciuc Victor de la plata taxei de stat (f.d. 86).

În conformitate cu art. 85 alin.(4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin.(1) Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

În cererea de scutire a persoanei fizice urmează a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecția socială; certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane; informația de la instituțiile financiare privind existența și situația conturilor bancare deținute; informația privind mijloacele de transport, bunurile imobile pe care le are în proprietate).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

La cererea de scutire de la plata taxei de stat Saranciuc Victor a anexat numai copia legitimației de invalid, prin care se confirmă că este invalid de gradul I și are pensie în mărime de 1 255,35 lei și certificatul–extras eliberat de Instituția medicală teritorială Ciocana mun. Chișinău(f.d. 82, 81).

Având în vedere starea de sănătate a lui Saranciuc Victor, instanța de apel întemeiat a dispus scutirea parțială a acestuia de la plata taxei de stat.

Faptul că Saranciuc Victor este pensionar nu indică la imposibilitatea achitării taxei de stat.

Or, nu au fost prezentate alte probe despre lipsa bunurilor imobile sau mobile, altor surse de venit și care ar confirma situația financiară precară.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

În afară de aceasta, cererea de scutire de la plata taxei de stat a fost examinată de Curtea de Apel Chișinău și admisă parțial prin încheierea din 31 ianuarie 2017.

Saranciuc Victor nu a contestat încheierea din 31 ianuarie 2017 prin care a fost admisă parțial cererea de scutire de la plata taxei.

La depunerea repetată a cererii de scutire de la plata taxei de stat Saranciuc Victor nu a anexat probe noi care ar constitui temei de scutire integrală de la plata taxei de stat.

Prin urmare, acesta urma să prezinte dovada de achitare a taxei de stat stabilită de Curtea de Apel Chișinău până la 28 februarie 2017.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Având în vedere că în termenul acordat de instanța de apel Saranciuc Victor nu

a prezentat dovada de achitare a taxei de stat, Curtea de Apel Chișinău corect a restituit cererea de apel.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă la fel prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Saranciuc Victor nu a depus diligența necesară pentru a exercita calea apelului în conformitate cu prevederile legale și instanța de apel corect a restituit apelul pe motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel în termenul acordat.

Încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017 este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017 este întemeiată, iar argumentele invocate în cererea de recurs nu au suport legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Saranciuc Victor.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Saranciuc Victor împotriva Ninei Tihocăia, intervenient accesoriu Cozac Vladimir cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan